

Høring – Meld. St. 14 (2022–2023)

Utsyn over kompetansebehovet i Norge

Den norske veterinærforening ønsker å benytte denne anledningen til å gi innspill til komitéhøring om Utsynsmeldingen 24. april 2023.

Veterinærforeningen organiserer majoriteten av norske veterinærer og våre medlemmer jobber overordnet med dyrehelse, dyrevelferd, trygg mat og folkehelse -det som kalles Ën helse-tankegang.

Veterinærforeningen har tidligere levert innspill til Utsynsmeldingen [22-28 Innspill til Utsynsmeldingen.pdf \(vetnett.no\)](#), hvor vi påpeker at det er et stort behov veterinærkompetanse i Norge nå og i fremtiden.

Samfunnets behov for veterinærkompetanse øker i takt med en mer helhetlig forståelse for dyrevelferd, mattrygghet og sykdommer som smitter mellom folk og dyr, såkalte zoonoser. Følgelig søkes det etter veterinærer til et bredt utvalg av fagområder, roller og stillinger over hele landet. Behovet for veterinærenes kompetanse øker i mye større grad enn hva dagens tilgjengelige og arbeidsføre veterinærstand kan dekke. Det er en stor bekymring at dagens antall studenter på Veterinærhøgskolen NMBU, samt fra utdanningsinstitusjoner i utlandet årlig, allerede er for lavt til å dekke dagens etterspørsel etter veterinær kunnskap og arbeidskraft, og altfor lavt til å dekke veterinærkompetanse og veterinære fagområder i fremtiden.

Dagens situasjon med krise i veterinærvakten, samt mange ledige stillinger over hele landet, tilsier at Norge vil få et skrikende behov for veterinærer i langt større grad enn den krisen mange kommuner nå opplever knyttet til kommunenes lovpålagte ansvar for å sikre en klinisk veterinærvakt. Det er allerede i dag en uttalt bekymring for veterinærdekningen i deler av Norge, og verre vil det bli om ikke vi tilrettelegger og bedrer både arbeidsforhold og utdanningskapasiteten.

Stortingsmelding 14 (2022-2023) handler primært om betydningen utdanning og kompetanse har for *samfunnet*, og meldingen viser til at befolkningens kompetanse er Norges viktigste ressurs.

Veterinærforeningen vil påpeke at veterinærkompetansen har stor betydning for samfunnet, og vil være en kritisk ressurs for Norge i tiden fremover. Vi tør påstå at den vil være en av de viktigste ressursene Norge bør investere i for å ivareta egen befolkning når det gjelder trygg mat, dyrevelferd, zoonoser og smitteberedskap.

DEN NORSKE
VETERINÆRFORENING

Kompetansebehovet nå og fremover

Tilgang på veterinærer en forutsetning for alt dyrehold, dyrevelferd, beredskap, trygg mat og folkehelse. Veterinærer besitter gjennom sin utdanning en bred fagkompetanse. Mange av våre medlemmer arbeider innen beredskap, miljørettet helsevern, vannkvalitet og mattrygghet, strålevern, parasittologi, mikrobiologi og zoonoser. Selv om veterinærer formelt er dyrehelsepersonell, ikke helsepersonell, har vårt fagområde som nevnt over stor betydning for folkehelsen. Ut fra den erfaringen vi som nasjon har gjort oss gjennom covid-årene, er det trygt å anta at bedre smitteberedskap og behovet for å sikre trygg mat og drikke etter all sannsynlighet vil øke i fremtiden.

Veterinærtjenester for kjæledyrmarkedet øker, og mange smådyrklionikker har problemer med å bemanne ledige stillinger. Det er ca. 1,2 millioner hunder og katter i Norge. De fleste av disse oppfattes som familiemedlemmer, og vil trenge veterinærbistand i løpet av livet. Klinisk produksjonsdyrtjenester både innen ordinær arbeidstid og knyttet til veterinærvakt, er allerede i dag underbemannet mange steder. Flere vaktområder i distriktene klarer i dag ikke å rekruttere eller beholde veterinærer, og resultatet er at kommunene ikke oppfyller sitt lovpålagte ansvar for å tilby veterinære tjenester til sine innbyggere og deres dyr. Dette går ut over både dyrehelse og -velferden, og det er ingen tegn til fremtidig bedring så lenge vi har underskudd på veterinærer i Norge, og så lenge ikke rammevilkårene bedres vesentlig.

Utdanning i hele landet

Veterinærforeningen ser svært positivt på at regjeringen har som uttalt mål å bevare fagmiljøer. Veterinærmiljøet i Norge er tallmessig lite, og for å kunne tilby veterinærstudentene en solid grunnutdanning også i fremtiden, er et samlet fagmiljø rundt utdanningen avgjørende. Veterinærforeningen vil derfor understreke at utdanningskvaliteten ved veterinærstudiet er avhengig av at man ikke splitter fagmiljøet, av hensyn til for eksempel et ønske om desentralisering, hvor resultatet blir et økt antall utdanningsinstitusjoner.

Veterinærforeningen ser behovet for veterinærer i hele landet, og er glad for at studentmassen ved NMBU Veterinærhøgskolen kommer fra alle kanter av landet. Veterinærforeningens undersøkelser blant egne medlemmer viser at ferdig utdannede veterinærer i stor grad er villige til å bo og arbeide i distriktene, gitt at forholdene legges til rette for dette.

Et viktig bidrag for at distriktene vil få tilgang til den veterinære kompetansen de trenger, er at kommunene som trenger arbeidskraft får midler og mulighet til å tilby forutsigbarhet, trygghet, faglig utvikling og

DEN NORSKE
VETERINÆRFORENING

fagfellesskap for veterinærene som ønsker å bosette seg i deres områder.

Veterinærforeningen har i sine høringssvar på NOU 2020:12 ([Distriktsnæringsutvalget](#)) og NOU 2020:15 ([Demografiutfordringer i distriktene](#)) tatt opp utfordringene med å rekruttere og beholde veterinærer til distriktene. Vi har pekt på tiltak for å sikre veterinærvakt og bidra til økt etablering i distriktene gjennom innspill til [statsbudsjettet 2024](#). Denne våren ble også regjeringens [rapport om tilgang på veterinærtjenester i Norge](#) ferdigstilt. Den viser status og årsaksforhold knyttet til veterinærtilgang i distriktene per i dag, samt flere tiltak som kan bidra til en bedre veterinærdekning i fremtiden.

Finansiering av universiteter og høyskoler

Veterinærforeningen har tidligere spilt inn at veterinærmedisin på lik linje med medisin og odontologi er spesialområder med høye kostnader som er årsaken til at studiene er plassert i høyeste kategori i nåværende finansieringsordning.

Vi er glade for at det i rapporten foreslås å beholde den høyeste kategorien i dagens finansieringssystem og mener den bør styrkes ytterligere. Tilstrekkelig finansiering til å oppfylle de europeiske akkrediteringskravene som NMBU Veterinærhøyskolen må oppfylle hvert 10. år for å opprettholde sin status som europeisk akkreditert veterinærutdanning, er helt avgjørende.

Kompetanse fra utlandet

Norge er helt avhengig av Øst-Europa når det gjelder å utdanne veterinærer som skal utøve sitt virke i Norge. Per i dag utdannes det om lag like mange veterinærer med norsk statsborgerskap i utlandet (primært Øst-Europa), som ved Veterinærhøyskolen NMBU. Som nasjon er vi altså helt avhengig av at mange vil reise til utlandet for å skaffe seg en kompetanse Norge sårt trenger. Med den foreslåtte [endringen i finansieringsstøtte](#) for studenter som regjeringen har foreslått, vil det legges en ytterligere byrde over på den enkelte ungdom som reiser ut, og gjennom et krevende og kostbart studieløp tilegner seg en utdanning som etterspørres i hele landet.

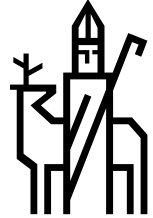
Avslutningsvis viser vi til at regjeringen påpeker at god tilgang på kompetanse er avgjørende for at bedrifter skal kunne skape verdier i alle deler av landet og at utdanning og kompetanse er nøkkelen til utvikling i regioner og kommuner.

Veterinærforeningen vil derfor understreke at tilstrekkelig tilgang på veterinærkompetanse vil være avgjørende for at innbyggerne i Norge kan sikres god mattrygghet og god beredskap innen zoonoser og andre

smitteagens som kan ramme oss i fremtiden. I tillegg vil vår kompetanse bidra aktivt til verdiskapning i alle deler av landet, gjennom kliniske veterinærtjenester til alle produksjonsdyr og kjæledyr, til bedrifter innen havbruk, slakteri og videreforedlingsbedrifter innen all matproduksjon.

Camilla Larsen
Fagsjef

DEN NORSKE
VETERINÆRFORENING